

1. KIRJOITUKSENNE

Oikeuskanslerille 4.11.2004 osoittamassanne sähköpostikirjoituksessa olette kääntynyt puoleeni vaaleja koskevassa asiassa. Pidätte epäkohtana sitä, että vaalilautakunnat istuvat vaalihuoneistoissa ilman minkäänlaisia tunnuksia, joista äänestäjä voisi todeta, kenen kanssa hän asioi. Julkista valtaa käyttävän toimijan nimi ja ehkäpä valtuuskin pitäisi olla helposti havaittavissa. Samoin olisi hyvä laittaa nähtäväksi tieto kyseisen vaalilautakunnan asettamisesta. Olette esittänyt esimerkkejä siitä, millä tavoin asia voitaisiin hoitaa. Espoon kaupungin keskusvaalilautakunta oli ehdotuksestanne päättänyt, että vaalilautakunnan jäsenillä tulee olla nimi rinnassa. Kaikille vaalilautakunnille jaettiin nimilaput ja asianomaiset henkilöt itse kirjoittivat nimensä niihin. Olette tiedustellut näkemystäni siitä, olisiko asiassa aihetta toimenpiteisiin.

2. OIKEUSMINISTERIÖN LAUSUNTO

Oikeusministeriö on antanut 31.1.2005 päivätyn lausunnon nro OM 106/03/2004, jonka jäljennös lähetetään oheisena Teille tiedoksi.

3. RATKAISU

Totean asiassa seuraavaa.

3.1 Säännöksistä

Vaalilakiin (714/1998) ei sisälly säännöksiä vaalivirkailijoiden eli ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijoiden, vaalitoimikuntien jäsenten tai vaalilautakuntien jäsenten nimikylteistä tai vastaavista. Lain 73 §:n mukaan vaaliavustajalla pitää olla asianmukaiset tunnusmerkinnät.

Oikeusministeriö on vaalilain 195 §:n nojalla antamissaan vaaliohjeissa ohjeistanut kuntien keskusvaalilautakuntia ja yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoita siitä, että vaalitoimitsijoilla tulee olla nimilaatat tai vastaavat, joissa on merkintä Vaalitoimitsija tai Vaalitoimitsija - Valförrättare. Samanlaista ohjeistusta ei ole perinteisesti annettu vaalitoimikunnille eikä vaalilautakunnille.

3.2 Asian arviointia

Ehdotukseenne siitä, että vaalilautakunnan jäsenillä olisi nimikyltti rinnassaan, on kannatettava. Se on omiaan lisäämään äänestäjien luottamusta lautakunnan toimintaan ja auttaa äänestäjiä hahmottamaan, kuka vaalihuoneistossa on vaaliviranomainen. Myös ehdotukseenne siitä, että vaalihuoneistossa olisi nähtävillä päätös kyseisen vaalilautakunnan asettamisesta, on kannatettava.

3.3 Johtopäätös

Oikeusministeriö on todennut lausunnossaan, että ehdotukseenne on perusteltu. Ministeriö on ilmoittanut ryhtyvänsä toimenpiteisiin ohjeistamalla kaikkia vaaliviranomaisia siten, että niin vaalitoimitsijoilla kuin vaalitoimikuntien ja vaalilautakuntien jäsenillä olisi rinnassaan kyltit, joissa lukisi henkilön nimi ja tehtävä. Tämän vuoksi kirjoituksenne ei johda puoleltani enempään.

Jäljennöksen tästä vastauksestani lähetän tiedoksi oikeusministeriölle.

Oikeuskansleri

Paavo Nikula

Osastopäällikkö
Esittelijäneuvos

Harri Liusvaara